

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/3 2018 s. 1805-1819, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

BİLİNÇ KAZANAN İMGELER: TUĞRUL TANYOL'UN BÜYÜ BİTTİ ŞİİRİ

Elif ÖKSÜZ GÜNEŞ*

Geliş Tarihi: Mayıs, 2018

Kabul Tarihi: Temmuz, 2018

Öz

Büyü, ilk çağlardan itibaren insana ve doğaya ilişkin olayları yönlendirdiğine inanılan törensel eylemlerdir. İlkel toplumlarda düzenin sağlanması, korunması ve adaletin yürütülmesinde önemli bir işlev yüklenir. Sağaltımın yanı sıra öldürücü yönü olduğuna da inanılır. Ancak on dokuzuncu yüzyılda büyü çağı eski işlevini yitirir. Sanayileşmenin ürettiği değerler ön plana çıkar. Modern çağın beraberinde getirdiği durumların kısılcığında kalan insan, artık yeni verilerle büyülenmeye başlar: ilkel büyüden ziyade hız çağının büyü/etkisi altına girer. Zamanla bu yeni verilerle bireyin kendisi için belirlediği değerler arasında uyumsuzluk ortaya çıkar. Dolayısıyla bunalım, bunaltı, anlamsızlık ve boşluk duygusu oluşur. Büyü, olumlu çağrışım değerlerini, sağaltım niteliğini yitirerek yok edici, vasfıyla varlık gösterir.

Çağın tanığı durumundaki sanatçı bireyseli yazarken “insanın toplumsal bir varlık” oluşundan kendini soyutlayamaz. Yaşananlar onun duygu ve düşünce evreniyle bütünleşerek sanata taşınır. Türk şiirinin özgün seslerinden Tuğrul Tanyol da şiirlerinde bireyden hareketle evrenseli yakalamaya çalışan sanatçılardandır. Tanyol, bunalım, kaçış, geçmişe sığınma temaları çerçevesinde imgesel bir dil kullanır.

Bu çalışmada Tuğrul Tanyol'un 2000 yılında, aynı adla yayımladığı kitabında yer alan Büyü Bitti şiiri büyü'nün bozulması, dinin arka-plana atılması, modernitenin ve modernist düşüncenin hâkimiyeti, her şeyin özüne yabancılaşması, insanın tüm tutunma noktalarının boşluğa dönüşmesi bağlamında incelendi.

Anahtar Sözcükler: Tuğrul Tanyol, büyü, yabancılaşma, zaman.

IMAGES THAT GET CONSCIOUS: THE POEM NAMED “BÜYÜ BİTTİ” BY TUĞRUL TANYOL

Abstract:

Magics are ceremonial actions which are believed to direct events related to human and nature during first ages. It has an important function on systematizing and protection of order and enforcement of justice in primitive societies. It is believed that magic has a fatal effect beside treatment. But on the 19th century, magic age loses it's former function. The values produced by the industrialist come to the forefront. Human who grips the situations come to existence with modern age starts to be fascinated by new datas from now on: He/she comes under the influence of speed age instead of primitive magic. In time, an incompatibility arises between these new datas and the

* Dr. Öğr. Üyesi; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, elif.oksuz@hotmail.com.

values that individual determines for him/herself. Hence, depression, anxiety, feeling of futility and emptiness consist. By losing its positive connotation values and treatment quality, magic exists with its destructive side.

The artist who is the witness of his/her age could not isolate him/herself from “human’s being a social existence.” What are being lived are transferred to art through becoming integrated with his feeling and thought system. Tuğrul Tanyol as being an authentic voice of Turkish poetry is one of the artists who tries to catch universal with reference to individual. He uses an imaginary language within the frame of themes like depression, escape, fall back upon past.

In this study, “Büyü Bitti” by Tuğrul Tanyol is being examined in terms of the break of spell, everything’s alienating to its essence and all adherence points of human turning into blank.

Keywords: Tuğrul Tanyol, magic, alienation, time.

Giriş: Büyü nedir?

Büyü, ilk çağlardan itibaren uygulanan, gizemli güçler aracılığıyla insana ve doğaya ilişkin olayları yönlendirdiğine inanılan, insanlığın tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olan törensel eylemlerdir. İlkel toplumlarda sosyal hayat üzerine kuvvetli etkileri bulunan büyü, hem dinler hem inanışlar hem de bilim ile iç içedir. Bu durum, “büyünün neredeyse bir kamu hizmeti, büyücülüğün de kamu görevlisi konumunda olduğu” (Reyhan, 2008, s. 227) toplumlarda daha belirgindir. Toplumlarda “büyü vasıtasıyla belirsizliklerle dolu bir dünyada riski en aza indirmeye çalış[ırlar]” (Bozkurt, 2010, s. 242). Böylece insanların bilimsel açıdan doğayı kontrol altına almada yetersiz kaldıkları durumlarda başvurdukları büyü, “özümleri gerçekleştirmeye yönelik doğaüstü tekniklere gönderme yapma” (Kottak, 2008, s. 468) işlevini yüklenir. İnsanlar, doğa, belirsizlik ya da korkularıyla mücadele etme yöntemlerinden biri olarak büyüye başvururlar.

Büyü, insan sağlığıyla bağlantılı olarak ak büyü (tedavi edici-olumlu) ve kara büyü (kötüleştirci-olumsuz) şeklinde ikiye ayrılır. Ak büyü, halk hekimliğiyle bütünleşen uygulamaları sayesinde psikoz ve nevrozların sağaltımı/ tedavisinde kullanılır. Kara büyü ise, ölüme sürükleyen vasfıyla korku kaynağıdır. Büyücülük ile ilgili “binlerce metnin kayna[ğının] İbranice olduğu iddia edilir. Samiriyelilere göre bütün büyüler, Adem’in cennetten gelirken beraberinde getirdiği ‘İşaretler’ adlı kitabından[dır]. Hatta Davud oğlu Süleyman’a dayandırılan Razi’el’in kitabı, İşaretler Kitabı’nın” (Şah, 1996, s. 22-23) bir kopyası olduğu düşünülür. Yazısız kültürlerin çoğunda toplumsal rol oynayan büyü birçok dinde ritüellerin bir parçası gibi algılanıp aynı davranış hem dini hem de büyüsel olarak değerlendirilebilir. Frazer gibi bazı araştırmacılar dinin kaynağının büyüye dayandırılır. Çünkü “Frazer’in evrimsel şemasında insanlık tarihinde büyü dinden yaşlıdır” (Tambiah, 2002, s. 78). Ancak büyü, hem Yahudilik, hem Hristiyanlık hem de İslamiyet’te yasaklanmasına rağmen, büyü ile dinin birbirine yaklaşan yönlerinden kaynaklanan ve dini ritüellerle karıştırılan yönleri itibariyle bu dinlere mensup

kişiler tarafından farkında olarak ya da olmayarak çeşitli şekillerde uygulanmaya devam edilir. Büyü ile dinin birbirine benzeyen ve ayrılan yönleri şu şekildedir, s. a) Hem büyü hem de din insanı tabiatüstüne yaklaştırır. Din, kişiyi ibadet ve yakarışlarıyla Tanrı'ya ve tabiatüstü varlıklara götürürken; büyü/cü, insanın isteklerini yerine getirmek için ulvi tabakaları zorlar. b) Dinde itaat ve bağlanma söz konusu iken büyüde zorlama ve kontrol altına alma vardır. c) Dinde herkes eşit şekilde yer alabilirken büyücülükte özel yetenekler aranır.

Sosyolojik ve psikolojik işlevleri de bulunan büyü, eski çağlarda toplumsal düzeni sağlamak için başvurulan yöntemlerden biridir: Malinowski'ye göre büyü ilkel toplumlarda hukuk biliminin öğelerindedir. Toplumsal düzenin sağlanması ve korunması açısından önemli olan adaletin yürütülmesinde büyüye çift yönlü bir işlev yüklenir. Bu işlev büyüünün hem ceza vermesi hem de adaleti yürütmesi durumunda ortaya çıkar. (...) O, büyüünün diğer fonksiyonlarının de insanın iyimserliğini ayinleştirmek, umudun korku üzerindeki yengisine duyulan inancı güçlendirmek olduğunu belirtir (Çiftçi, 2007, s. 10-13). Dolayısıyla büyü güvenin kuşkudan, direncin kararsızlıktan ve iyimserliğin karamsarlıktan değerli olduğunu ifade eder. Ancak Aydınlanma Çağı ile birlikte doğan modern dünyada insan merkezî konuma gelir; Tanrı ya da insanı büyü ile etkileyebilecek, boyun eğmeye yöneltebilecek unsurlar etkisini kaybeder. Bunların yerini, zamanla bunalım, bunaltı, anlamsızlık ve boşluk duygusunu doğuran hız, teknoloji, sanayileşme alır. “Aklın tarihiyle birlikte değerlendirilen rasyonelleşme, iki süreci ifade eder. Bu süreçlerden birincisi dünyanın büyülerden arındırılması; ikincisi toplumsallaşmanın ürettiği değerler ile bireyin kendisi için belirlediği değerler arasında uyumsuzluğun ortaya çıkmasıdır”. (Eliuz, 2016a, s. 42) Modern çağın beraberinde getirdiği durumların kıskacında kalan insan, artık yeni verilerle büyülenmeye başlar: ilkel büyüden ziyade hız çağının büyüü/ tkisi altına girer. Ancak bu çağda büyü, olumlu çağrışım değerlerini, sağaltım niteliğini yitirir ve yok edici, değersizleştirici vasfıyla varlık gösterir.

Şiiri Arayan Şair: Tuğrul Tanyol

Toplumsal yaşamdaki hareketlilik, bu hareketliliğin insanların bilinçaltına bıraktığı izler, izlerin bilinç düzeyindeki görünümleri ve sosyal hayata yansımaları sanat aracılığıyla ya doğrudan ya da sezdirme yoluyla aktarılır. Sanatçı içinde yaşadığı toplumun değer yargılarına, bireysel duyarlılıklara kayıtsız kalamayan kişidir. Şahit olduklarını veya hissettiklerini kabiliyeti doğrultusunda sinemaya, tiyatroya, heykele, müziğe, resme, edebi esere (şiir, roman, hikâye, masal, destan vs.) dönüştürür. Bu dönüştürümde özelden genele genişleyen, yataydan dikeye derinleşen bir yol seçerek evrenseli yakalamaya çalışır. Dolayısıyla toplumun ya da ait olduğu topluluğun bir üyesi durumundaki sanatçı, bireyseli yazarken “insanın toplumsal bir varlık”

oluşundan kendini soyutlayamaz. Yaşanmışlıklar onun duygu ve düşünce evreninin şekillenmesinde önemli rol oynar.

Tuğrul Tanyol bireyden hareketle evrenseli yakalamaya çalışan sanatçılardandır. Toplumsal olayları, modern yaşamın bireyin hayatına getirdiklerini ya da ondan götördüklerini bilim adamı/ sosyolog sıfatıyla da değerlendiren bir şairdir. O, sosyolog, yazar ve şair Cahit Tanyol'un oğludur. Babası ve babasının Orhan Veli Kanık, Sait Faik Abasıyanık, Necip Fazıl Kısakürek, Yahya Kemal Beyatlı gibi dönemin tanınan şair ve yazarları ile arkadaşlığı dolayısıyla çocukluğundan itibaren edebiyat ile iç içedir. Gençlik yılları, Türkiye'de yaşanan askeri darbe sürecine rastlar. İçinde yaşadığı toplumdan ve edebi anlamda ilişki kurduğu kişilerden etkilense de eserlerinde özgün yaratımı yakalar. Genellikle toplumsal olayların şiire taşındığı bu dönemde Tanyol, estetiğe önem vermesi bakımından çağdaşlarından ayrılır. "Yazıları ve açıklamaları ile estetik kavgası ver[ir]" (Özer, 2014, s. 13-14). Şiirin bir araç olarak görülmesine karşı çıkan sanatçı, şiirin amacının belirli bir duyarlık iletmek olduğunu belirtir: "Belli bir anın duygu boşalımı sırasında oluşan şiir, bazen o ideolojiyi ister istemez içerecektir. Ama ideoloji şiire dışardan yapay olarak katılamaz. Bu, şairin içinden gelmeli ve kişiliğinin ayrılmaz bir parçası olmalıdır." (aktaran Koşar, 2014, s. 44) der. Tanyol'un şiirlerinde kullandığı sözcükler yığma ya da rastlantı izlenimi vermez. Bağlamları ve çağrışım değerleri değişen kelimelerle kurduğu yinelemeler, laytmotif niteliği kazanarak anlatıya derinlik katar. "Şiirlerinde ritim, eda gibi kimi musiki yaratan unsurları da ısrarla kullanmayı sürdür[ür]" (Bayrıl'dan aktaran Koşar, 2014, s. 14). Yapı bakımından dizeden daha büyük parçalar kuran şairin konu ve temaları genellikle mekânın olgusal anlamda dar kalıpları, yaşam, sıkıntı, bunalım, kaçış, geçmişe sığınma, özlemdir.

Elinden Tutun Günü, Ağustos Dehlizleri, Sudaki Anka, Oda Müziği, İhanet Perisinin Soğuk Sarayı, Büyü Bitti, Her Şey Bir Mevsim, Öncesi ve Sonrası, Gelecek Günlerin Şarabı, Ansızın Yaz başlıklı şiir kitapları bulunan Tuğrul Tanyol, İyi Şiir Koalisyonu başlıklı denemesinde şiir hakkındaki düşüncelerini dile getirir; Şiirin Soy Ağacı başlıklı incelemesinde ise, 1980 sonrası şiirine ve şairlerine yönelik gözlemlerini, anılarını paylaşır.

Şairin 2000 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Büyü Bitti" başlıklı kitabında kullandığı dil, diğer şiir kitaplarına nispeten daha yalındır. Bu "yalınlaşmanın yanı sıra yoğunlaşmanın ve derinliğin, çoklu anlamlara açıklığın; gelenek, tarih, yıkılma ve yok oluş, çocukluk, gençlik gibi bağlamlarda ele aldığı zaman izleği içinde yaşlanmanın da ağırlıklı olarak kullanıldığı görülür." (Özmen, 2014, s. 68-70) Yitirilen insanîyet, kültürel/ sanatsal değerler; hızla akan zamana esefle bakış; modern insanın kültürle çatışması temel izleklerdir. Kitapta modern hayatın kısılacında kalan, bunalan, çaresiz bireyler anlatılır. Kitapla aynı adı

taşıyan Büyü Bitti şiirinde geçmişe özlemin yanı sıra büyüden/ büyü çağından bireye, bireyden anlam arayışına giden süreçte insanın tutsaklığı, yabancılaşması, tutunamaması kitabın ana izlekleridir.

Tutunma İsteğinin Söylemi: Büyü Bitti Şiiri

Tuğrul Tanyol'un 2000 yılında, aynı adla yayımladığı kitabında yer alan Büyü Bitti şiirinde büyüün bozulması, dinin arka-plana atılması, modernitenin ve modernist düşüncenin hâkimiyeti, her şeyin özüne yabancılaşması, yarım kalması, tamamlanamaması, insanın tüm tutunma noktalarının boşluğa dönüşmesi söyleme taşınır. Şiirde anlatılan olay ve olguların hızı, modern dünyanın sürekli yeni bir oluşuma doğru sürüklenişinde ifadesini bulan bir grafik oluşturur.

Tuğrul Tanyol "Büyü Bitti" kitabı hakkında "Büyü Bitti, benim için sanırım bir dönemin bitişiydi. Bu hem şiirimi hem de yaşamımı içeriyordu. Yaşlanmaya başlamak ve bunu kabullenmek gibi. Hep gençliğin büyüünden söz edilir ya, ama içinden geçerken fark edilmeyen bir büyüdür bu, ancak sona erdiğinde fark edilir. Büyü Bitti budur, bir daha yaşanması mümkün olmayan şeylerin büyüü. Yine de kırgınlık duymamak gerek, o zaman da başka yaşların büyüünü tadmadan geçip gideriz. Yaşamın her anı büyüdür. Onu için defterleri zamanı geldiğinde kapatmayı bilmeliyiz. Büyü Bitti, benim için, Cem Gibi'yi yazan şiir sürecimi sona erdirmiştir." (aktaran Polat, 2014, s. 50) der. Şairin bu sözlerinden hareketle gençliğin büyüünün sona erdiği ve insan yaşamında yeni bir çağa/ yaşlılığa geçiş yapıldığı söylenilebilir. Böylece geçmişe ve gençliğe duyulan özlemin yanı sıra, içinde bulunduğu mağarayı sığınak olarak algılaması daha da belirginleşir.

Dinlerin temelini büyüye dayandırıldığı kanısı, insan düşüncesinde ve doğaya bakış açısındaki evrime göndermede bulunur. Düşüncenin ilerleme sürecinde büyü dinden önce gelir. İnsanoğlu doğayı daha iyi tanıma ve verimli hale getirmeyi öğrendiği, ona biraz da olsa hükmedebildiği anda büyü çağı, yerini aşamalı olarak dine, "nihai olarak din de yerini bilimsel düşünceye devreder." (Frazer'den aktaran Aladar, 2009, s. 16) Şiirde ilk dörtlükten itibaren büyüün bitmesinin hemen ardından, Tanrı'nın kendi kabuğuna çekilmesi yani dini otoritede boşluk söz konudur. Bu boşlukta seküler toplumun karakteri şekillenir. "Muskalar, töreler, sihirli sözler ve dualara bağımlılıkta, geniş biçimde ruhsal olarak esinlenmiş ahlaki bir meseleye doğru sıralanan belirli bir biçimdeki dini bilinç" (Bilton vd, 2008, s. 420) ve otorite yok olur. Otorite boşluğunun ardından, ilk önce isyan gelir. Fizik kurallarına bağlı olarak yer çekimi kuvveti sayesinde boşluğa bırakılan taş düşer. Şiirde taşın düşmeyi bırakması, dünyanın kurallarına ve bu kuralları koyan otoriteye başkaldırı mahiyetindedir:

büyü bitti, suyu dolaştıran kayak

ince kabuğuna çekildi gövdesinin

taş düşmeyi bıraktı, meyva ağacında soldu

kadın olamadan yaşlandı sevgilimiz

Taşın düşmesi fizik kurallarına aykırı olmasının yanı sıra Sisypnos söylenine de göndermede bulunulur. Sisypnos, tanrılara karşı suç işlemiş biridir. Onlarla boy ölçüşmeye giriştiği için ölümler ülkesinde cezalandırılmak istenir. Verilen yararsız ve umutsuz cezası ise büyük bir taşı dağın zirvesine çıkarmaktır. Taş zirveye ulaştığında kendi ağırlığı ile yeniden düşecek ve durum sonsuza dek tekrarlanacaktır. Ancak Albert Camus, Sisypnos'un bu durumu anlamsızlığı yenme yollarından biri olarak gördüğü için zevk duyduğunu belirtir. Zira Camus'ya göre tek başına didinmek bile insanın yüreğini doldurmaya yeter. Böylece Sisypnos'un umutsuz ve absürt çabası değer kazanarak mutluluğu dönüşür. (Dirlikyapan ve Özata, 2014, s. 35) Şiirde fizik kurallarına karşı gelen taş aynı zamanda Tanrıların emrine de karşı gelir ya da onları devre dışı tutar ve düşmeyi bırakır. Bu bırakma eylemi düşen taşı yukarı çıkarmakla görevlendirilen Sisypnos/ birey için asıl ceza hüviyetine bürünür. Çünkü artık taşı yukarı taşımamanın mutluluğundan, büyüünden mahrumdur.

Büyünün bitmesi, Tanrı'nın çekilmesinin ardından bilim çağına geçilir. Aydınlanma çağı, Sanayi Devrimi, Rönesans ve Reform hareketleriyle ivme kazanan bu çağ, modern dünyanın inşasını hazırlar. Her şeyin hız kazandığı dönemde maddi ve manevi alanlar anlamını ve değerini koruyamaz. Bu durum “*Meyve ağacında soldu*” ve “*kadın olamadan yaşlandı sevgilimiz*” mısralarında estetik bir dille anlatılır. Büyüsü bozulan ve değerleri yitime uğrayan dünyada yaşananların ve yapılanların büyümeden, olgunlaşmadan yok olması; yerini bir başka nesneye bırakmasıyla anlam kazanan mısralarla moderniteye göndermede bulunulur. Bütün alanları kaplayan tüketim sürecinde modern olan eskiyi/ öncekini hızla yok etmeye yönelir. Zira modern, modern öncesinden ayıran önemli nokta hızlı değişim ve bunun kendine özgü yapılar geliştirmesidir. Genelde şiirde; özeldde bu ifadede görülen zamanın ve mevsimlerin/ çağların iç içeliği, ani dönüşümleri söz konusudur. Çünkü solmak eylemi çiçeği çağırıştırır. Meyve ile bozulmak, çürümek fiilleri bağdaştırılır. Oysa modernitenin bir sonucu olan bu oluşumda çiçeğin yerine meyvenin solması modern olanın hızı ile açıklanabilir. Kadın olmak “erişkinleşmek”; yaşlanmak ise yaşı ilerlemek, ihtiyar duruma gelmektir. “Burada ve şimdiki” yaşamak isteyen varlığın istekleri/hedefleri ile varılan nokta arasındaki çatışmayı işaret eden “kadın olamadan yaşlanmak” ise, “meyvenin ağacında solması” gibi olgunlaşmadan yok olmaya başlamasıdır. Malinowski büyü ile bilimin birbirinden farklı olduğunu şu şekilde belirtir: “İlkel

insanların dünyası kutsal ve kutsal olmayan diye ikiye ayrılır. Kutsal olan din, büyü alanı iken kutsal olmayan bilim alanıdır” (Çiftçi, 2007, s. 30). Modernus kelimesinden türeyen modern sözcüğü de “Ortaçağ’daki kutsal algısının ikili indirgemesi, kutsal ile kutsal olmayan ayrımına dayanır. Sadece mekânsal olmayan bu anlayış kutsallaştırma imlerinden uzaktır” (Eliuz, 2016a, s. 21). *Tanrı’nın/ dinin* yerini alan *akıl* sayesinde anlamlı bir dünya kurmaya çalışan özne, kutsalın etki alanını yitirdiği zamanda ve hızın karmaşık yapısında değişimle beraber belirsizlikle de karşılaşır. Şiirde ihtimal, belirsizlik ve benzerlik bildiren “sanki, belki, gibi” ile ifade edilen “var ile yok” arasında kalan, silik durumlar bulunur:

büyü bitti, işte deniz, daha on dördünde
ay bulutsuz bir gecede uykusuz bir adam gibi koşmada
yıldız üşümesi bu, ağacın yansıması,
kalbine düşen bir şey gibi, sanki gibi, belki
gibiydi ve bitti

Olan her şeyin bir yıldızın parlayıp sönmesi, anlaşılmadan, *belki, sanki* gibi ifadelerle daha önce bilinen olgulara ve nesnelere benzetilerek geçirilmesi, kısa zaman aralıklarıyla *tükenmesi* söz konusudur. Koşan, uykusuz bir adama benzetilen ve bulutsuz bir gecede ayın on dördündeki halinden bahsedilen bent kendi içinde tezatları barındırır. On dördü ayın en parlak ve net halidir. Ancak koşması “uykusuz bir adamın” kararsız, huzursuz eylemine benzetilerek netlik ortadan kaldırılır. Sonraki mısralarda ise koşan ayın durumu yıldız üşümesini, ağacın yansımasını andırır. Bütün bunlar da “kalbe düşen bir şey” gibi değerlendirilir. Sankiyle, belkiyle tanımlanmaya çalışılan durum, şiir öznesinin kuşkusuna da işaret eder. Kuşku, “varlığa dair söylemin temeline yerleşecek olan ontik kaçınmadır. Duyularla elde edilen bilgilerin gerçekliğinin sorgulanması yanında asıl daha önemli olanı, duyuların gerçekliğinin sorgulanmasıdır. Öyle ki, burada güven sorunu ortadan kalkar ve varlık sorunu ön plana çıkar.” (Altuner, 2011, s. 6) Şiirin ikinci bendinden itibaren bu kuşkunun, varlığın kendini bulma/ kurma çabalarına dönüştüğü görülür. “Sanki gibi, belki gibi”den sonra şiir öznesi varlığı kendisi olmayan şeylerden (yıldız üşümesi: yıldız kayması *vb.*) bahsetmez. “Uyuyan uyandı” ifadesinden hareketle de zihnini rüyadan ya da hayalden gerçeğe kaydıracağı anlaşılır. “Uyanmak, görmek, gölge” kelimeleri bir arada kullanıldığında Platon’un, ruhların karanlıktan aydınlığa evrilişini anlattığı mağara alegorisini işaret edildiği düşünülebilir. “Sanki, belki, gibi” belirsizlik ifadeleri mağarada kalan insanın dış dünyaya ait nesnelere anlamlandırma çabalarını hatırlatır. Uyuyanın uyanması ve görünmeyen görünür olması ile birlikte “zandan idrake doğru yani gölgelerin dünyasından gün/ güneş ışığına doğru” (Platon’dan aktaran Kılıç, 2014, s.

579) yönelme gerçekleşir. Karanlık, gölge-ateş ve güneş olmak üzere üç temel imge üzerine kurulan mağara alegorisini insan ruhunun ve düşüncelerinin değişimi, dönüşümü; bilgisizlikten bilgi evrenine geçişi şeklinde okumak mümkündür. Karanlık, aydınlatılmamış/ aydınlanmamış bilinci; gölge, bilincin henüz farkında olmadığı, anlamlandıramadığı dış dünyayı/ eşyayı; güneş ise asıl olanı ortaya çıkaran enerji olarak değerlendirilebilir. Gölgenin/ “gibi”nin büyüünden sıyrılan şiir öznesi uyanır. Uyanma eylemi ile birlikte büyü de biter. Böylece şiir öznesi iradesini kullanabileceği bilince erişmiş olur. “Öznenin biri dikey biri yatay varoluşu ifade eden ikili varoluşunda, boşluk ‘öznenin’ iradi tutumunu, iradi tutum aklını iki tarafı da sorgulayan bir dinamizmde çalıştırmasını gerektiren bir tanıklık bilincini ifade e[der]. Özünde dikey bir varoluş alanı olan süresel varoluş algısında kendisini, ‘ses-varlık’ konumunda ifade eden ‘özbenlik’ ya da ‘kendinde şey’ iletişimi ve öznenin alanını yeniden tanımlamayı gerektir[ir].” (Gür, 2013, s. 573). Şiirin üçüncü bendinde geçen “görünmeyen görünür oldu, ses yankısından korktu” mısraı yaşanan dünyaya tanıklığa dönüşü ifade eder. Aynı bentte yer alan “*gölge sahipsizdi, kartal avını buldu/ hızını alamayan bir tilki yavrusunun saklandığı yerde*” mısraları ise, “şeylerin” somut varlığının boşluğuna göndermede bulunulur. Her şeyin hızla dönüşmeye başladığı dünyada nesnelerin kendilerinden ziyade simülasyonları varlık kazanır. Asıl olmadan gölgenin oluşması imkânsızdır. Ancak modern çağda asıllar o kadar hızlı kaybolur ki, insan ondan kalan gölge ya da anı ile yetinmeye başlar. Yaratıcılık ve yıkıcılık temeline dayanan “kullan at” çağında, gölgelerin gerçek olanın önüne geçmesi doğal bir süreçtir. Bu durum gelecekte umutsuz, boşlukta asılı kalan ya da kendi mağarasına kapanan insanı yaratır. Mağara ilkeliliğin, sıkıştırılmışlığın, karanlığın çağrışım alanlarına sahip olsa da bilinçaltının ve yeniden dirilişin de imgesidir. Şiirde büyüün bittiği yerlerden biri de “hızını alamayan bir tilki yavrusunun saklandığı yer”dir. Tilki yavruları genellikle kaya oyukları/ mağara, ağaç kavukları ve çalılık alanlarda saklanır. Dördüncü bendin son mısraında bu yerin mağara olduğu belirtilir. Şiirdeki söz konusu yaşlı adam bu mağarada kendine seslenen sese/ çağrıya yönelir. Bu yönelim onu “önceki zamana/ geçmişe” çeker. Burada bütün renklerine binlerce kez bölünen ışık aydınlanmayı, bütün içinde parçalara ve renklere ayrılmayı ifade eder. Işık kırılması, ışığın, yoğunluğu farklı ortamlardaki geçişi sırasında gerçekleşir. Bu esnada beyaz/ saydam ışık içinde barındırdığı renkleri açığa çıkarır. Mağaradaki yaşlı adam da geçmişi, yaşanmışlıklarını, gençliğin renklerini hatırlar ve bir an da olsa orada olmanın umudunu duyumsar.

Mağaranın kelime anlamı “bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen, yer kovuğu, in” (TDK, 2005, s. 1324)dir. Şiirde sığınak olması bakımından bu anlamını korur. Ancak tinsel anlamda yeniden doğuşun mekânını simgeleyen mağara, “insanın kuluçkaya yatıp yenilenmek üzere içine girdiği oyuktur. Her kim içindeki mağaraya girerse ilkin ne olduğunu anlayamadığı bir dönüşüme uğrar” (Jung, 1993, s. 202). Dolayısıyla dünya

eğretilemesi olarak kullanır. Ana rahmine ve korunma ihtiyacına göndermede bulunur. Ölüm, yeni bir hayatın başlangıcıdır. Benzer şekilde ana rahmi de kişiyi doğuma, yeni hayata hazırlayan korunaklı mekândır. Yaşlı adam mağarada/ dünyada/ yaşlılık zamanında/ yeniden doğmak istediği yerde geçmişe özlem duyar. Mağara, umudu ve yenilenmeyi ifade etmesinin yanı sıra “dar ve karanlık” nitelikleriyle bireyi boğan bir varlığı da sahiptir. Beşinci bendin ilk kelimesi “kapandı”dır. Ümidin beslendiği mağara kapanarak dağa dönüşür ve tüm ümitler tükenir. Bu bentte fallardan beklentilerin tükendiği çağda yollar açılır; ancak geçmişe ait kişi ve nesnelere gelmez. Büyü/ fal çağının bitmesiyle başlayan modern yaşam beraberinde güvensizliği, yalnızlığı, varoluş bunalımlarını, intihar duygusunu yaratır. Şiirin altıncı bendinde kendine sokulan yavrusunun dişleriyle kendini sokan yılan adeta intihar eder:

büyü bitti, yılan kendini soktu

kendine sokulan yavrusunun dişleriyle

Yılan, ihanetin, hainliğin ve sinsiliğin göstergesidir. Zehirli olması yönüyle ölümün simgesi oluşunun yanı sıra panzehri sayesinde şifayı/ yaşamı da simgeler. Çift kutuplu ve çok anlamlı değerleri içeren, göndermeleri farklı kültürlerde değişkenlik gösteren yılan metaforunda, hayat ve ölüm diyalektiği iç içe geçer; labirent görünümlü yaşam döngüsü söz konusudur. Bu döngü hayatın akışına paralel olarak ele alındığında “zaman”a işaret eder.

Şiirde hem ölüme sebep olan hem de ölüme maruz kalan, bir yılanıdır. Ölüme maruz kalan yılan dışardan bir etkiyle değil; kendi isteğiyle ve kendi soyundan bir varlığın etkisiyle yaşamına son verir. Önceki/ eski nesle, çağa mensup olan yılan/ zaman, genç/ yeni yılanın kendine yaklaşması sırasında onun dişleriyle kendini sokar, zehirler. Aynı bentte geçen “akrep geceye döndü, alevden bir hale oldu” mısraından hareketle bu kendi sokma/ zehirlenme/ yok etme teşebbüsünün çaresizlik ve mecbur kalma sonucunda gerçekleştirildiği anlaşılır. Zira havasız kaldığında, ateşle ya da başka dış etkenlerle öleceğini hissettiğinde akrebin kasları kasılır ve kramptan ölür. Kramp esnasında acı çekip kıvrandığından kuyruğuyla kendini zehirliyor/ intihar ediyor izlenimi verir. Yılanın ve akrebin kendini sokması kendi kendisini yok etmesi zamanla özdeşleştirilebilir. Bu durumda zaman/ çağ, kendi doğurduğu bir başka zaman tarafından yok edilir. Mevcut iktidar/ zaman/ çağ, yeni başlangıçları doğurduktan sonra kendi sınırlarını aşamaz ve ölüme mahkûm olur. Bütün değerlerini kâr amaçlı kurgulayan kapitalizm, tüketim nesnesi yaratmak ister. Ancak tüketimdeki sürekliliği sağlamak için yaratacağı eskiye dayanan veya eskiden doğan yeni nesnenin, eskiyi değersiz ya da işlevsiz kılma/öldürme zorunluluğu vardır. Böylesi ortamda kapitalist sömürü düzeninin özgür yaşam vaadiyle büyülediği insan “kaos ve boşlukta bütün disiplinlere ve yasaklara, dinin ve etiğin kurallarına başkaldıran şizofrenik ve anarşist bir kimlik” (Eliuz, 2017, s. 60) kazanır. Modern çağın hızının

gerektirdiği bu durum, kişiyi yaşanan modernliğin ötesine taşır. “Modernliği aşan durumlarla karşı karşıya gelme, geç modern çağdaki kimi sorunların açıklanmasında zorlanır ve bu, toplumsal durumun arka planındaki umutsuzluğa” (Arslan, 2010, s. 195-196), her şeyin kendi doğurdıklarından ve yankılarından ürktüğü bir döneme işaret eder. Büyü çağının bitmesiyle birlikte yılan/ eski olan, kendisinin ve yavrusunun/ yeni olanın konumunu kavrar ve eylemlerini bu doğrultuda gerçekleştirir.

Şiirde yılan ve akrep özelinde bireyin kendini güvende hissetmediği çağdan bahsedilir. Güven duygusunun zayıf olduğu kişilerde yutulma korkusu, umutsuzluk, dış dünyadaki ilişkilerden soyutlanma, toplumsal ve bireysel yabancılaşma görülür. “Yabancılaşma ise seleksiyonla düşmanlığa, düşmanlık da sonu gelmeyen çatışmalara kaynaklık eder; dünyanın anlamını siler, yaşamın büyüsunü yok eder, insani ilişkileri sığlaştırır, boyutsuzlaştırır, pragmatik çıkarlar bütününe dönüştürür.” (Eliuz, 2016b, s. 88). Çıkar çatışmalarının arasında kalan insanda ontolojik varlığını güven altına almak isteme, kendine kabuk oluşturma eğilimi görülür. Bu durum yalnızlığa sebep olur. Yalnız kalan kişi kendini dinleme fırsatı bulur; olayları değerlendirme biçimi, hayata bakış açısı değişirken manevi yönü de gelişebilir. Anlamın mısra ile sınırlı kalmadığı diğer mısra ve bentlere yayıldığı altıncı bentteki “*bir aziz oldu, bir şair, peygamber*” ifadeleri, alevden bir hale olması ile bütünleşerek akrebin dönüştüğü değeri işaret edecek şekilde kullanılır. Aziz, şair ve peygamber kâinatı farklı yorumlayan ve aşkın/ ulvi olanla iletişim kuran olmaları bakımından özeldirler. Yılan ve akrep göstereninin değeri “zaman”dır. Aziz, şair ve peygamber kelimeleriyle özdeş kullanımı ise zamanı kutsallaştırır:

büyü bitti, yılan kendini soktu

kendine sokulan yavrusunun dişleriyle

akrep geceye döndü, alevden bir hale oldu

bir aziz oldu, bir şair, peygamber

sarığını çıkardı, hırkasını savurdu

önünde açılan yoldan Hıra'ya kadar

geçtiği çöldeki bitkiler

yeniden su buldu

Hıra, İslam inancında son peygamber olan Hz. Muhammed'e kırk yaşında peygamberliğin geldiği dağdır. Sıradan bir kişinin peygambere/ kutsala dönüştüğü bu dağ, şiirde

benzer işlevde ve kişiye, zamana değer atfeden nitelikleriyle kullanılır. Kırk yaş insanın olgunluk çağıdır. Dördüncü bentte bahsedilen yaşlı adam ve mağaranın ne'liği bu bentte netlik kazanır. Hıra dağı ve yaşlılık/ olgunluk bütünleşerek diğerlerinden farklı, sıradan olmayan, “geçtiği çöldeki bitkilere yeniden su/hayat veren” mucizevi insanı yaratır.

Zamanı simgeleyen olgun yılının, yerini genç yılana bırakması ve şair, peygamber aziz kelimeleriyle kutsala dönüş yapılması şiir öznesini yeniden büyü çağına taşır. Ancak zamanın çok hızlı geçmesi ve modern dünyadaki yaratımların, kendi ürettikleri yaratımlar tarafından yok edilmesi büyüyen yeniden bozar. Weber modern toplumlardaki gelişim sürecini ve bu gelişimin ana trendi olan sekülerleşmeyi *büyü bozumu* (Weber, 1997) diye adlandırır. Durkheim ve Weber sekülerleşmeyi hem toplumda hem de bireylerin bilincinde dinin gerilediği süreç şeklinde tanımlarlar ve sekülerleşmenin doğrudan doğruya modernleşmenin sonucu olduğu görüşünü paylaşırlar. Rasyonel bakımdan anlaşılabilir ve yönetilebilir bir dünya yaratarak tabiatüstü alana daha az yer veren çağdaş bilimsel düşüncenin egemenliğine gönderimde bulunurlar. Bu yorum, Weber'in *modern dünyanın büyü bozumu* ifadesinde anlam bulur. Hızlı değişim ve dönüşümlerin varlığı din alanında da kendisini gösterir. Özellikle kutsala dönüşle birlikte belirginleşen sekülerleşmede sarsıntılar meydana gelir. Modernleşmenin getirdiği süreç, aşırı rasyonelleşme ve bireyselleşme maneviyat boşluğu doğurur. “Bu boşluk toplumsal anlamda genişledikçe farklı ve yeni bir takım inanç hareketlerine zemin oluşturur. Yeni büyüsel-dinsel yapılar kendilerini rasyonalizmine muhalif olarak konumlandırırlar” (Arslan, 2010, s. 200). Şiirin son beş bendinde modernitenin, sekülerleşmenin, bireyleşmenin etkisi; yaşanan gelişmelerle birlikte mistik, büyüsel inanış ve uygulamaların, ruhçu eğilimlerin, falın yeniden canlandığı, Tanrı'nın ve peygamberin/ Tanrı'ya götürece elçinin arandığı gözlenir:

büyü bitti, Tanrım, işte seni buldum

görünmeyen görünür oldu, ses yankısından korktu

kentin ve insanların arasında

serap gerçeğe dönüştü, var olan yoktu

büyü bitti, sen onu görmedin

zaten derin bir düş

düştü

düşecek

Şiirin bu son bentlerinde dünyayı kaplayan modernitenin büyülü şaşaaasının bitmesi; yeniden dine dönüş, Tanrı'yı arayış ve buluş (!) söz konusudur. Modernite, sihrin ve kutsamaların büyülü dünyasını bozarak yerine akı, özneyi, akılcılaştırmayı ve özneleştirmeyi koyar. Modernist düşüncede aklın keşfettiği yasalarca yönetilen bir dünya vardır. Tanrı sevgisinin yerini dayanışma, vicdanın yerini yasalara ve hukuk kurallarına saygı, peygamberin yerini ise hukukçular ve idareciler alır. Her şeyin merkezine akıl ve bilim yerleştirilir. Akıl ve bilimin doğurduğu kent yaşamı ise *kalabalık, gürültü, teknoloji, sanayi* ve *hızla* bütünleşir. Bu hız, beraberinde kalabalıklar içinde yalnız kalan bireyleri de doğurur. Aklın ve bilimin ışığında varoluşu yönlendirici niteliklerle donanan insan, aynı zamanda kendi yarattığı sanayi toplumu tarafından yutulur. Çalışma, eğlenme ve tüketme şekli ona biçilmiş/ verili olarak sunulur. Böylece kendi yaşamı kendi adına başkaları tarafından düzenlenen insan değişmez bir rutin içine girer. Rutin dâhilinde/ sınırlarında istediğini gerçekleştirme hakkına sahip olan kişi, yapay bir özgürlüğün kısıncasına alınır. Mekanik sürecin yarattığı işler, insanların tüm zamanını ve enerjisini tüketir; kişi boşluğa düşer; böylece öznenin ve bireyin ölümü gerçekleşir. Modern hayata üretimleriyle katılmak adına kendi psikolojik ve ruhsal ölümünü gerçekleştiren insanın ürettiği, “var ettiği” şey ise “hiç”tir. Büyünün bitmesi ile birlikte “kentin ve insanların arasında serabın gerçeğe dönüşmesi ile birlikte” serapta var olanın gerçekte olmadığı anlaşılır: “*Serap gerçeğe dönüştü, var olan yoktu.*” Tüm çabalarının ve çalışmalarının neticesinin “yok” hükmündeliğini farkedenden insan korkar. “*ses yankısından korktu*” mısraı asıl olanın/ sesin kendi yarattıklarının, yapıp etmelerinin dönütlerinden/ yankılarından memnuniyetsizliğini hatta onları bir tehdit unsuru olarak algıladığını gösterir. Her şeyin “hızla çoğalarak, sirayet ederek, doyunluk ve şeffaflık yoluyla, bitkinlik ve kökü kazınma yoluyla, simülasyon salgını ve ikincil var oluş olan simülasyona aktarılma yoluyla” (Baudrillard, 2000, s. 11) yok olduğu bir dünyaya göndermede bulunulur. Bu dönütler kentin ve insanların arasında kaybolan bedenlerin yaşanmamış hayatlarına “gerçek” kabul edilenlerin “düş” oluşuna işaret eder. Büyünün bitmesi, gerçeklerin kavranır duruma gelmesiyle birlikte “derin düş”, düşmeye, yok olmaya yakın “düştü düşecek” bir duruma geçer. Son bentteki “büyü bitti, sen onu görmedin/ zaten derin bir düş/ düştü/ düşecek” mısraları da görülenin düştü düşecek bir düş olduğunu vurgular.

Sonuç

Türk şiirinin önemli isimlerinden sosyolog Tuğrul Tanyol, eserlerini imgelerle kuran bir sanatçıdır. Şiirini dizeden daha büyük parçalardan oluşturur. Hem biçim hem de biçem açısından bütünlük arz eden şiirler yazar. Şairin *Büyü Bitti* başlıklı şiiri Max Weber'in klasikleşmiş kavramları olan büyü bozumu, dünyevileştirme, akılcılaştırma gibi kavramların,

dolayısıyla modernizmin; modernizmin beraberinde getirdiği yalnızlık, yabancılaşma, kopuş ve tutunma ihtiyacının şiirleştirilmiş halidir.

İkel toplumlarda dış dünyayı, insanın biyolojik ve psikolojik yönlerini yeterince tanımayan insanların büyüye başvurmaları söz konusudur. İnsan, çevreyi ve kendini tanımaya başlayıp doğaya az da olsa hükmedebilmeyi öğrendikten sonra dine yönelir. Akıl yoluyla bilimi geliştiren insan artık büyüye ve dine, dinsel ritüellere gerek duymaz. Toplumda hızlı bir dönüşüm başlar. Modernite bu hızdan doğar. Modern toplumda birey, geçmişin dinsel tekellerinden uzak, dinsel sembollerin ya hiç olmadığı ya da en aza indirildiği alanlarda yaşar. Tanrının ölümüyle birlikte değerleri sorgulama, elinden alınanlara uzanma, varoluş kaynaklarına dönme, büyü bozulan hayatta tutunma çabası içerisine girer. “Burada ve şimdi”yi yaşamak isteyen kişiler, istekleri yüzünden ruhsal ve psikolojik bakımdan ölürlük. Ancak içinde yaşadıkları dünyanın karmaşasından soyutlandıklarında tüm büyü biter ve oluşturulmaya çalışılanların birer serap olduğu anlaşılır. Sürecin şiirdeki yansımaları, “ışık bütün renklerine binlerce kez bölündü, açılmayan yollar ansızın açıldı, yılan kendini soktu kendine sokulan yavrusunun dişleriyle, görünmeyen görünür oldu, ses yankısından korktu kentin ve insanların arasında serap gerçeğe dönüştü, var olan yoktu, gölge sahihsizdi” ifadelerinde dile getirilir. Yalnız, yabancılaşmış bireyin modernliğin metaforları ve motifleri ile tanımlandığı şiirde doğal dünyanın teknolojik dünyaya dönüştürülmesiyle anlamın yok edilmesi, yeni anlam arayışlarına yönelim söz konusudur.

Kaynaklar

- Aladar, N. (2009). *Büyüsel işlemler üzerine bir din sosyolojisi araştırması (Malatya örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, M. (2010). Seküler toplumlarda kutsal arayışları: geç modern dönemde büyü-din ilişkisinin sosyolojik analizi. *İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*. Bahar 1/1, 195-210.
- Baudrillard, J. (2000). *Kötülüğün şeffaflığı aşırı fenomenler üzerine bir deneme*. (Çev: Işık Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bilton, T. Vd. (2008). *Sosyoloji*. (Çeviri editörü: Kemal İnal). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bozkurt, V. (2010). *Değişen dünyada sosyoloji temeller, kavramlar, kurumlar*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Çiftçi, E. (2007). *Kahramanmaraş'ta büyü ile ilgili karşılaştırmalı bir araştırma*. Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dirlikyapan, D.; Özata, J. (2014). Büyü Bitti'de tasavvuf ve yeryüzü buluşması. *Şiirin Soğuk Sarayında* (Haz. Emel Koşar), 34-41
- Eliuz, Ü. (2016a). *Oyunda oyun postmodern roman*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Eliuz, Ü. (2016b). Toplumsal değişimin metinvarlığa yansımaları: kavram cinayetleri. *Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu* (28-30 Nisan 2016), 87-99

- Eliuz, Ü. (2017). Söylemden izleğe ironi: dublörün dilemması. *International Journal of Language Academy*, 5/4, 47-60.
- Kılıç, C. (2014). Platon'un metafizik terminolojisi ve mağara alegorisinin mistik temelleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 33/ 7, 570-587.
- Koşar, E. (2016). *Geçmişe açılan kapı Tuğrul Tanyol sözlükleri*, İstanbul: Yasakmeyve.
- Koşar, E. (Hazırlayan). (2014). *Şiirin soğuk sarayında Tuğrul Tanyol hakkında yazılar*. İstanbul: Mühür Kitaplığı.
- Kottak, C. P. (2008). *Antropoloji insan çeşitliliğine bir bakış*. (Çev: Serpil Altuntek vd.). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Reyhan, E. (2008). Eski Anadolu kültüründe büyü ve büyücülük. *Akademik Bakış*, 2/3, 227-242.
- Sezen, Y. (2004). *Antropolojiden psikanalize kurban ve din*, İz Yayıncılık: İstanbul
- Şah, İ. (1996). *Doğu büyüü*. (Çev: Osman Yener). İstanbul: Say Yayınları.
- Tambiah, S. j. (2002). *Büyü, bilim, din ve akılcılığın kapsamı*. (Çev: Ufuk Can Akın), Ankara: Dost Kitabevi.
- Weber, M. (1997). *Protestan ahlakı ve kapitalizmin ruhu*. (Çev: Zeynep Aruoba). İstanbul: Hil Yayınları.

Extended Abstract

Magics are ceremonial actions which are believed to direct events related to human and nature during first ages. It has an important function on systematizing and protection of order and enforcement of justice in primitive societies. Magic which has strong effects on social life is interbedded with religion, believes and sciences. It is believed that magic has a fatal effect beside treatment. Magic, which has sociological and psychological functions, is one of the methods appealed in order to provide social order in ancient ages. According to Malinowski magic is one of the items of juridical science in primitive societies. It has a dual function on providing and protecting social order and enforcement of justice. But on the 19th century, magic age loses it's former function. In modern world that shows up with Age of Enlightenment, human becomes to a central position. The elements that could influence God or human with magic lose it's effect. Speed, technology and industrialization that cause depression, anxiety, feeling of futility and emptiness take former's place over time. Human who grips the situations come to existence with modern age starts to be fascinated by new datas from now on: He/she comes under the influence of speed age instead of primitive magic. In time, an incompatibility arises between these new datas and the values that individual determines for him/herself. Hence, depression, anxiety, feeling of futility and emptiness consist. By loosing it's positive connotation values and treatment quality, magic exists with it's destructive side.

The artist who is the witness of his/her age could not isolate him/herself from "human's being a social existence." What are being lived are transferred to art through becoming integrated with his feeling and thought system. Tuğrul Tanyol as being an authentic voice of Turkish poetry is one of the artists who tries to catch universal with reference to individual. He uses an imaginary language within the frame of themes like depression, escape, fall back upon past. His poem named "Büyü Bitti" takes part in the poem book that is published with the same name in 2000. The speed of events and facts that is told in the poem, forms a graphic figured with the driftage of modern world through a new formation consistently. As from the first quatrain right after the magic is end, God's withdrawing into it's shell, in other words an emptiness in religious authority is in question. In this emptiness, the characteristics of secular society is being taken form. After magic ends and God withdraws it is being passed to science age. This age that gains speed with Age of Enlightenment, Industrial Revolution, Renaissance and Reform movements, prepares construction of modern world. In this period that everything gather pace, material and moral fields can not protect it's meaning and value. This situation is being explained in verses "The fruit became

pale in the tree” and “Our darling got older without being a woman” with an aesthetical language. In consumption process that covers all the fields, the modern one goes towards to destroy the old quickly. The subject who tries to constitute a meaningful world under favour of wisdom that replaces religion, confront uncertainty together with alteration in complicated structure of speed. In poem there is indistinct situations that indicate possibility, suspense, similarity and expressed with “as if, maybe, such as”. The situation that is tried to be defined with as if and maybe, also refers to the doubt of poem’s agent. It is being understood that he/she slides his/her mind to reality from dream or imagination with the statement of “Who is sleeping is waken up.” It is possible to think that Plato’s allegory of the cave is being indicated when the words of “to wake up, to see, shadow” are being used together. The vague statements “as if, maybe, such as”, remind the efforts of human who is in the cave to explain objects that are belong to outer world. The agent of poem gets through from the magic of shadow/”such as” and wakes up. Thus, the agent of poem reaches a consciousness that gives him/her the possibility of using his/her self control.

In a world in which everything starts to transform quickly, simulations of objects rather than themselves become prominent. It is impossible to form shadow without genuine. But in the “single-use” age which bases on creativity and destructiveness, it is a natural process of shadows going ahead the real one. This situation creates human who is hopeless about future, is suspended in emptiness and shuts himself/herself away in his/her own cave. Beside it refers to hope and regeneration, the cave also has a speciality that whelm individual with “narrow and dark” qualities. The first word of fifth passage is “closed.” The cave that fuels hope gets closed, turns into a mountain and all expectations come to an end.

At the sixth passage of the poem, what the snake does by biting himself with teeth of his whelp approaching him is a kind of suicide. Self-destruction of snake could be identified with time. In this situation time/age is being destroyed by another time it generates. Present power/time/age can not cross its own limits after generating new beginnings and sentenced to death. In poem, it is being mentioned about the age that the individual does not feel secure specific to snake and scorpion. People who are lack of confidence feeling may have loneliness, fear of engulfment, social and individual alienation. Person who becomes lonely has a chance to listen himself/herself; his/her way of evaluating events, life perspective and spirituality may change or progress. As a symbol of time, mature snake’s giving place to young one and returning to sacred through words of poet, prophet and saint let agent of poem have to age of magic again.

In this study, “Büyü Bitti” by Tuğrul Tanyol is being examined in terms of the break of spell, everything’s alienating to it’s essence and all adherence points of human turning into blank.